

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۸۹/۲/۱۲

۱۰۷۶

شماره چاپ

۴۲۱

شماره ثبت

یک فوریتی

طرح اصلاح قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای
رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی مصوب ۱۳۷۸
و اصلاحیه ۱۳۷۹

یک فوریت این طرح در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۹/۲/۱
به تصویب رسید.

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: قضائی و حقوقی

فرعی: امنیت ملی و سیاست خارجی

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با توجه به قوانین جدید برخی دولتها نظیر دولت ایالات متحده که با قانون بودجه دفاع ملی سال ۲۰۰۸ میلادی و با ذکر استثنائات مصونیت دولتهای خارجی، دایره مصونیت از رسیدگی قضائی و اجراء حکم علیه دولتهای خارجی را بسیار محدود کرده است و لزوم اصلاح قوانین مربوطه در ایران جهت پیگیری حقوق تضییع شده کشور و اتباع ایرانی توسط دولت آمریکا و برخی دولتهای همسو با سیاستهای آن قدرت، طرح ذیل با قید دوفوریت تقدیم می شود:

فلاحت پیشه - آقاتهرانی - کوثری - بروجردی - طاهری - یوسف نژاد -
فرهنگی - پولادی - موسوی رامهرمز - سودانی - زارعی - جویجری -
حیدرپور - موسوی لارگانی - کاتوزیان - مهدوی - حسین فدایی - سبحانی نیا -
قاضی زاده - حداد عادل - بزرگواری - کامران - هدایت خواه - سنایی -
مهدیزاده - شاهرخی - اسلامی پناه - نجفی - قاضی پور - ذوالانوار - ابراهیمی -
تجری - زمانی - نصرالله ترابی - محبی نیا - محمد دهقانی - ناصری - ابطحی -
اسداللهی - آلیا - کواکبیان - اخوان بیطرف

طرح اصلاح قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی مصوب ۱۳۷۸ و اصلاحیه ۱۳۷۹

ماده واحده- برای مقابله و جلوگیری از نقض مقررات و موازین حقوق بین الملل به موجب این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند در موارد ذیل از اقدامات دولتهای خارجی که مصونیت قضائی دولت جمهوری اسلامی و یا مقامات رسمی آن را نقض نموده باشند، در دادگستری تهران اقامه دعوی کنند. در این صورت دادگاه مرجوع الیه مکلف است به عنوان عمل متقابل به دعاوی مذکور رسیدگی و طبق قانون حکم مقتضی صادر نماید. فهرست دولتهای مشمول عمل متقابل توسط وزارت امور خارجه تهیه و به قوه قضائیه اعلام می‌شود.

۱- خسارات ناشی از هر گونه اقدام و فعالیت دولتهای خارجی در داخل یا خارج ایران که منجر به فوت یا صدمات بدنی یا روانی یا ضرر و زیان مالی اشخاص گردد.

۲- خسارات ناشی از اقدام و یا فعالیت اشخاص یا گروه های تروریستی در داخل یا خارج ایران که دولت خارجی آنها را تشویق یا از آنها حمایت نموده و یا اجازه اقامت یا تردد و یا فعالیت در قلمرو حاکمیت خود به آنان داده باشد و اقدامات مذکور منجر به فوت یا صدمات بدنی یا روانی یا ضرر و زیان مالی گردد.

تبصره ۱- دعاوی موضوع این قانون که منشأ آن قبل از تصویب این قانون بوده قابل طرح و رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه دولتهای دیگری در اجراء احکام ناقض مصونیت جمهوری اسلامی ایران و یا مقامات رسمی آن مساعدت و همکاری نمایند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۳- وزارت اطلاعات مرجع تعیین اشخاص یا گروههای تروریستی می‌باشد.

۳- با توجه به اصل عمل متقابل میزان در تقویم خسارات مادی و معنوی زیاندیدگان و در صورت لزوم خسارات تنبیهی احکام مشابه صادره از دادگاه خارجی خواهد بود.

تبصره ۱- محکوم به به ریال تعیین و علاوه میزان طلای معادل محکوم به نیز به قیمت تاریخ صدور حکم در رأی قید می شود.

تبصره ۲- هزینه دادرسی و مالیات وکلای خواهان این نوع دعاوی پس از اجراء حکم به حساب خزانه داری کل واریز خواهد شد.

۴- دادگاههای ایران در رسیدگی به شکایات مطروحه علیه دولت خارجی صالح می باشند چنانچه :

الف- زیان دیده در زمان وقوع حادثه یا زمان طرح دعوی تبعه ایران باشد.

ب - بازماندگان زیان دیده در زمان وقوع حادثه یا زمان طرح دعوی تبعه ایران باشد.

ج- زیان دیده در زمان ورود خسارت در استخدام دولت جمهوری اسلامی ایران باشد.

۵- دعاوی علیه نمایندگان یا مقامات یا نهادهای وابسته یا تحت کنترل دولت خارجی هنگامی که خسارات ناشی از اقدامات مشمول این قانون باشد، قابل رسیدگی است.

۶- اموال متعلق به دولت یا نمایندگان یا مقامات آن یا نهادهای وابسته یا در کنترل دولت خارجی مشمول این قانون با رعایت اصل عمل متقابل، مصون از اقدامات اجرائی نیست.

موارد مصرحه در معاهدات بین المللی لازم الاجراء نسبت به دولت جمهوری اسلامی ایران از این امر مستثنی است مگر در مورد:

الف- عواید حاصله از اجاره، رهن یا فروش اموال دولت خارجی.

ب - اموال دولت خارجی پس از انتقال مالکیت به غیر.

ج - هرگونه اموال مشمول مصونیت براساس مقررات بین المللی که در دولت خارجی مشمول این قانون، موضوع اقدامات اجرائی باشد.

۷- آیین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه ماه توسط وزارتخانه های دادگستری، امور خارجه و اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

سابقه

قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی

ماده واحده - به موجب این قانون اتباع ایرانی می‌توانند در موارد ذیل از اقدامات دولتهای خارجی که مصونیت قضائی ناشی از مصونیت سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران و یا مقامات رسمی آنرا نقض نموده باشند در دادگستری تهران اقامه دعوا کنند. در این صورت دادگاه مرجوع الیه مکلف است به عنوان عمل متقابل به دعوی مذکور رسیدگی و طبق قانون حکم مقتضی صادر نماید.

فهرست دولتهای مشمول عمل متقابل توسط وزارت امور خارجه تهیه و به قوه قضائیه اعلام می‌شود.

۱ - خسارات ناشی از هر گونه اقدام و فعالیت دولتهای خارجی که مغایر با حقوق بین‌المللی باشد از جمله دخالت در امور داخلی کشور که منجر به فوت، صدمات بدنی و روانی و یا ضرر و زیان مالی اشخاص گردد.

۲ - خسارات ناشی از اقدام و یا فعالیت اشخاص یا گروههای تروریستی که دولت خارجی از آنها حمایت نموده و یا اجازه اقامت یا تردد و یا فعالیت در قلمرو حاکمیت خود به آنان داده باشد و اقدامات مذکور منجر به فوت یا صدمات بدنی و روانی و یا ضرر و زیان مالی اتباع ایران گردد.

تبصره ۱ - دعاوی موضوع این قانون که منشاء آن قبل از تصویب این قانون بوده قابل طرح و رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۲ - چنانچه دولتهای دیگری در اجرای احکام ناقض مصونیت جمهوری اسلامی ایران و یا مقامات رسمی آن مساعدت و همکاری نمایند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۳ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت سه ماه توسط وزارتخانه‌های دادگستری و امور خارجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۸،۸،۱۸ تاریخ تأیید شورای نگهبان ۱۳۷۸،۸،۱۹

قانون اصلاح قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی
علیه دولتهای خارجی

ماده واحده - برای مقابله و جلوگیری از تقض بیشتر مقررات و موازن حقوق بین الملل توسط دولتهایی که مصونیت قضائی دولت جمهوری اسلامی ایران را نادیده گرفته و می گیرند بند ذیل به عنوان بند (۳) به ماده واحده قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی مصوب ۱۳۷۸،۸،۱۸ اضافه می شود:

۳- با توجه به اصل عمل متقابل میزان در تقویم خسارات مادی و معنوی زیان دیدگان و در صورت لزوم خسارات تنبیهی احکام مشابه صادره از دادگاههای خارجی خواهد بود.
تبصره ۱ - محکوم به، به ریال تعیین و به علاوه میزان طلای معادل محکوم به نیز به قیمت تاریخ صدور حکم در رأی قید می شود.

تبصره ۲ - هزینه دادرسی و مالیات و کلای خواهان این نوع دعاوی پس از اجرای حکم به حساب خزانه داری کل واریز خواهد شد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ یازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹،۸،۱۱ به تایید شورای نگهبان رسیده است.